

Candidates must complete this page and then give this cover and their final version of the extended essay to their supervisor.

Candidate session number

Candidate name

School number

School name

Examination session (May or November)

May

Year

2013

Diploma Programme subject in which this extended essay is registered: Finnish A1

(For an extended essay in the area of languages, state the language and whether it is group 1 or group 2.)

Title of the extended essay: Kerronnan ja kielen keinot kriittisen
suomalaisuuskuvan välittäjänä Jari Tervon romaanissa
Hayia.

Candidate's declaration

This declaration must be signed by the candidate; otherwise a grade may not be issued.

The extended essay I am submitting is my own work (apart from guidance allowed by the International Baccalaureate).

I have acknowledged each use of the words, graphics or ideas of another person, whether written, oral or visual.

I am aware that the word limit for all extended essays is 4000 words and that examiners are not required to read beyond this limit.

This is the final version of my extended essay.

Candidate's signature:

Date:

Supervisor's report and declaration

The supervisor must complete this report, sign the declaration and then give the final version of the extended essay, with this cover attached, to the Diploma Programme coordinator.

Name of supervisor (CAPITAL letters)

Please comment, as appropriate, on the candidate's performance, the context in which the candidate undertook the research for the extended essay, any difficulties encountered and how these were overcome (see page 13 of the extended essay guide). The concluding interview (viva voce) may provide useful information. These comments can help the examiner award a level for criterion K (holistic judgment). Do not comment on any adverse personal circumstances that may have affected the candidate. If the amount of time spent with the candidate was zero, you must explain this, in particular how it was then possible to authenticate the essay as the candidate's own work. You may attach an additional sheet if there is insufficient space here.

This declaration must be signed by the supervisor; otherwise a grade may not be issued.

I have read the final version of the extended essay that will be submitted to the examiner.

To the best of my knowledge, the extended essay is the authentic work of the candidate.

I spent hours with the candidate discussing the progress of the extended essay.

Supervisor's signature:

Date:

Assessment form (for examiner use only)

Achievement level

Criteria	Examiner 1	maximum	Examiner 2	maximum	Examiner 3
A research question	1	2		2	
B introduction	2	2		2	
C investigation	2	4		4	
D knowledge and understanding	2	4		4	
E reasoned argument	3	4		4	
F analysis and evaluation	2	4		4	
G use of subject language	2	4		4	
H conclusion	1	2		2	
I formal presentation	3	4		4	
J abstract	2 1	2		2	
K holistic judgment	2	4		4	
Total out of 36	22	21			

Kerronnan ja kielen keinot kriittisen suomalaisuuskuvan välittäjänä Jari Tervon romaanissa *Layla*.

Extended Essay

Suomi A1, HL

kevät 2013

sanat: 3970

Tiivistelmä

Yhteiskunnallisen kirjallisuustutkimuksen mukaan suomalainen kirjallisuus heijastaa eri aikojen suomalaista yhteiskuntaa, niinpä myös Jari Tervon riipaisevan herättelevä aikalaiskuvaus Suomesta ja suomalaisista ihmisistä romaanissa *Layla* voidaan tulkita monen eri kertojan näkökulmatekniikalla välitetyksi kuvaksi nyky-Suomesta. Tulen esseessäni tutkimaan, millainen on Jari Tervon *Layla*-romaanista lukijalle välittyvä yhteiskunnan kuva ja millaisin kerronnan ja kielen keinoin kirjailija sen toteuttaa. Vertaan kirjailijan teoksessaan antamaa kuvaa erilaisiin artikkeleihin ja omiin kokemuksiini pohjautuvaan Suomi-kuvaan. Kirjailija tuntuu tukeutuvan suomalaisuuskuvansa välittämisessä kerronnan ja kielen keinoissa erityisesti monimuotoisiin henkilöhahmoihin ja kertojaääniin, toistoon ja kärjistyksiin sekä itselleen ominaiseen ivallisen satiiriseen kirjoittamistyyliin. Kaiken kaikkiaan Tervo antaa rappioituneen kuvan Suomesta, jossa monimuotoiset ongelmat ovat yhtä suuria kuin muissakin maissa, vaikka ihmiset tuntuvat tuudittautuvan rauhalliseen, puhtaaseen, neitseellisen stereotyyppiseen kuvaan talven ihmemaasta, jossa ihmiset ovat rehellisen vaaleita ja Kelaa he kutsuvat taivaaksi.

Sisällys

1.	JOHDANTO	2
2.	TAVALLISUUTTA JA TUNTEETTOMUUTTA TIHKUVA ROMAANI.....	3
2.1	Tervon romaanin suomalainen mies- ja naiskuva	3
2.2	Suomalainen tasa-arvo romaanissa <i>Layla</i>	5
2.3	Vanhempien kunnioitus Tervon suomalaisessa yhteiskunnassa	6
2.4	Tervon henkilöhahmojen tavallinen tausta	7
3	SUOMALAISUUDEN SYMBOLIT JA STEREOTYYPPISET PIIRTEET ROMAANISSA <i>LAYLA</i>	8
3.1	Tervon luontosymboliikka.....	8
3.2	Romaanin suomalaiset kansallisikonit	10
3.3	Suomen kieli osana romaanin Suomi- kuvaa.....	11
3.4	Suomalainen kansantauti alkoholismi Tervon kuvauksessa	12
3.5	Kela-taivaan ja rasmin yhteys Tervon romaanissa.....	14
3.6	Suomalaisten perheenisien kunniamurhat.....	16
4	LOPUKSI.....	17
	Lähdeluettelo	18

1. JOHDANTO

Poliittisista ja yhteiskuntakriittisistä teoksistaan tunnetun¹ Jari Tervon romaani *Layla* on vuonna 2011 julkaistu teos, joka kietoo toisiinsa monen ihmisen kohtalon. Romaani aloittaa kurdityttö Laylasta, joka pakenee perhettään Turkista Kreikan kautta Saksasta vihdoinkin Suomeen *Finlandiyaan*. Hän näkee Suomen pelastuksen ja rikkauksien luvattuna maana, jossa jokaisella on ruokaa, oikeuksia ja valtiolta rahaa riittämiin. Suomi on romaanissa valkoisten haaveiden peittämä maa, mutta *Layla* sisältää myös vahvan kuvauksen suomalaisesta yhteiskunnasta monen kertojan näkökulmasta, joka oli käytössä jo Tervon romaanissa *Pyhiesi yhteyteen* (1995)². Suomessa Laylaa odottaa amatöörimäinen parittaja Armonlahti ja prostituoitu alkoholisti Helena, joihin kumpaankin lukija pääsee tutustumaan lähemmin. Ja jotka tuovat suomalaisina esille Armonlahden pojan avulla suomalaisen yhteiskunnan peruspilareita ja suomalaisuuden kulmakiviä. Turkkilainen Layla tutustuu matkallaan myös Tamaraan, joka on myös pakomatalla pois Turkista. Naisten tiet erkanevat lopulta Suomessa, jossa Tamaran polku johtaa naimisiin turkkilaisen ravintolan omistajan ja hämärä bisneksiä johtavan Volkanin kanssa. Lopulta kerronnan näkökulmatekniikkaan lisätään myös Laylan veli ja isä, jotka yhdessä suomalaistuneiden turkkilaisten kanssa luovat laaja-alaisen pohjan monialaiselle tulokinnalle suomalaisesta yhteiskunnasta. Tärkeimmiksi henkilöihahmoiksi nousevat kuitenkin kirjan suomalainen vahvistus Jaussi, jonka äärioikeistolaiset mielipiteet ja teot saavat lukijan silmät aukenemaan huomamaan yhteiskuntamme vääryyksiä. Mutta romaanissa johtavaksi suomalaisuuden ihailijaksi ja kannattajaksi muodostuu kuitenkin turkkilainen Kenraali, jonka vaikutuksesta Layla alun perin Suomeen päätyi ja hänen ihailevillaan kommenteilla kirjailija vahvistaa synkkää kuvaansa suomalaisuudesta. Esseeni laajempi konteksti onkin yhteiskunnallinen kirjallisuudentutkimus Jari Tervon *Layla* – romaanin kautta.

Tutkin siis suomalaisuuden kuvausta Jari Tervon romaanissa *Layla* ja tarkemmin ottaen millaisen kuvan jättää *Layla*- romaani suomalaisuudesta ja suomalaisesta yhteiskunnasta lukijalle. Tutkin Tervon kerronnan ja kielen keinoja, joita kaikkia tulen tarkastelemaan yhteiskuntakriittisestä näkökulmasta. Keskityn romaanin eri osa- alueisiin, mukaan lukien jokaisen henkilöihahmon luomaan kuvaan yhteiskunnastamme. Jokainen henkilöihahmo luo omanlaisensa kuvan

---

¹ <http://www.wsoy.fi/kirjailijat/-/author/name/TervoJari>

² http://fi.wikipedia.org/wiki/Jari_Tervo

maastamme ja heidän kulttuuriset eronsa ja erisukupolvien välinen eroavaisuus luovat kattavan pohjan suomalaisen yhteiskunnan tarkasteluun. Käyn läpi kerronnallisia keinoja, kuten näkökulmanvaihtelu ja kirjan luomaa kuvaa suomalaisista naisista ja miehistä. Kuvailen kielenkeinoja, kuten symbolien käyttöä unohtamatta kirjan miljöötä ja kirjassa esiintyviä yleisiä stereotyyppioita suomalaisuudesta ja kulttuuristamme. Kiinnitän huomiota myös Suomen kuvauksessa käytettyihin rekistereihin, jotka rakentavat henkilöhahmojen ohella suomalaisen yhteiskunnan kuvausta. Nostan esille tyyliseikkoja, joiden avulla kirjailija pyrkii jättämään lukijalle tietynlaisen mielikuvan Suomen yhteiskunnasta ja suomalaisuudesta. Pohjustan analyysiani erilaisiin suomalaisuudesta ja suomalaisen yhteiskunnan rasismista kirjoitettuihin teoksiin. Esseeni tuleekin pohjautumaan vahvasti yhteiskuntakriittiseen ja yhteiskunnalliseen kirjallisuudentulkintaan Jari Tervon teoksen *Laylan* todellisuuden pohjalta.

2. TAVALLISUUTTA JA TUNTEETTOMUUTTA TIHKUVA ROMAANI

2.1 Tervon romaanin suomalainen mies- ja naiskuva

Ihmiset rakentavat yhteiskunnan ja näin on myös suomalaisessa yhteiskunnassa, joka tunnetaan korkeasta koulutustasostaan ja tasa- arvosta. Suomalainen karakteristiikka nousee suureksi osaksi tutkittaessa suomalaista yhteiskuntaa Tervon romaanissa.

Jokainen suomalainen mies ja nainen osaa lukea ja kirjoittaa. Jokaisessa suomalaisessa kodissa on kulmaus, jossa on pieni kirjasto. Sieltä löytyy maan lakeja, kouluohjelmia, yleistä kulttuuria - - (L,64)

Nämä väitteet ovat suoraan turkkilaisen kenraalin suusta, joka nousee jo koko novellin suurimmaksi Suomen kannattajaksi, vaikka ei ole koskaan Suomessa vierailut stereotyyppisillä mielipiteillään ja tiedoillaan Suomesta. Kenraalin henkilöahmo luo Tervon romaanissa sille rakenteellisesti tyyppillisen kontrastien asettelun, joka on erittäin tärkeä kerronnan keino koko romaanin kannalta. Kuten edeltävästä ja tulevasta sitaateista huomaa on todellisuus varsin toisenlainen, sillä todellisuudessa suomalaiset osaavatkin lukea, mutta vain harvat omistavat pientä kirjastoa puhumattakaan maan lakikirjoista. Romaani jättää lukijalle hyvin toisenlaisen

kuvan suomalaisista ihmisistä kuin ensivaikutelmat antavat ymmärtää, minkä Layla ja monet muut romaanin henkilöihahmoista lopulta saavat kokea kantapäähän kautta.

Asiakkaat arvostivat ennen kaikkea asiallisuutta. He tyytyivät vähään. He olivat suomalaisia miehiä.(L,31)

Parittaja Armonlahden ajatusten juoksu kertoo hyvin suomalaisten miesten asenteesta. Vaikka seksistä maksettaisiin, vähään tulee silti tyytyä. Jo lapsena opetettiin, ettei asioista saa turhaan valittaa ja konfliktia tulee välttää. Luultavasti juuri tämä suomalaisen yhteiskunnan tunteettomuus tai paremmin sanoen tunteiden peitteleminen on se mikä johtaa nuorten ja vanhemmankin väestön pahoinvointiin. Joka niin useasti ratkaistaan omankädenkautta, alkoholilla, huumeilla tai muuten väkivaltaisain teoin, muistutuksena myös nuoret, jotka huomiota hakiessaan päättävät ampua oman ikäluokkansa edustajia, jopa luokkatovereitaan.

Tervo korostaa romaaninsa viestiä tuomalla sitä esille monesta näkökulmasta, joka toimii vahvana keinona läpi romaanin. Romaanin monet henkilöihahmot ja kertojajäsenet suomalaisista turkkilaisiin ja naisista miehiin tietenkään unohtamatta nuoria, keski-ikäisiä tai vanhempaa sukupolvea luovat yhteiskunnan tarkasteluun vahvan pohjan. Seuraava sitaatti on suomalaisen kuusissakymmenissä olevan Helenan ja Armonlahden vuokranantajan Heikkisen ajatusmaailmaa.

Häntä suretti nyky- Suomi, arkajalkainen palkansaajamaa. Riskeerata ei tohdittu, lintsata kyllä. Jääkiekkoa pelattiin vain että päästäisiin halailemaan kavereita. Nuotiotulilla kerrottiin sivarijuttuja. (L,41)

Sitaatin hyperbolamaista liioittelua sisältävä lause *jääkiekkoa pelattiin vain että päästäisiin halailemaan kavereita* tuo esille loistavasti Suomessa kukoistavan ajatusmaailman, jossa pojat eivät itke, halaa tai pussaa. Miehet ovat miehiä, kovia jätkiä ja tunteet eivät sovi tähän yhtälöön. Suomalaisen miehen ei kuulu itkeä tai näyttää tunteitaan ja kavereiden halaaminen yhdistetään jo nuoresta iästä lähtien heikkouteen ja rasistisimmissa piireissä homouteen. Jokainen kunnon mies on käynyt armeijan ja osaakin kertoa armeijatarinoita vielä vuosikymmeniä tuon koitoksen jälkeen. Siviilipalveluksen suorittanut mies on suomalaisessa yhteiskunnassa vaiettu salaisuus ja usean perheen mustalammas puhumattakaan totaalkieltäytyjistä. Suomalaisten miesten ja naisten lokeroiminen stereotyyppien mukaan on helppoa ja tällaiseen keinoon myös romaanissa turvaudutaan, Layla tuokin esille hämmennystään näiden kuvien särkyessä:

Miehellä on vaalea tukka ja siniset silmät, kuten Finlandiyan miehillä kuuluu, vaikka minun asiakkaistani vain joka kolmannella on vaaleat hiukset. (L,232)

Tällainen suomalaiselle yhteiskunnalle ominainen tavallisuuden korostaminen, jota Tervo käyttää myös kerronnan keinonaan tuodessaan suomalaisuutta esille toimii siihen asti, kunnes katsoo ympärilleen ja tajuaa, ettei jokaista miestä voi laittaa *vaalea tukka ja siniset silmät* – muottiin vaan meidän pitää erotella ihmisiä lokeroihin, jotka eivät kannu nimeä *ihan tavallinen suomalainen*, mitä tuo niin useasti kuultu lause sitten todellisuudessa tarkoittaakaan. Tämä tiheästi kuultu lause merkitsee sitä, että yhteiskuntamme tekee jatkuvasti erontekoa oikeanlaisiksi katsottujen ja *ihan erilaisten suomalaisten välillä*³.

2.2 Suomalainen tasa-arvo romaanissa *Layla*

Suomalaisten tavallisuuden hakeminen esiintyy myös suomalaisten naisten keskuudessa ja tasa-arvo on yksi suurimpia elementtejä suomalaisessa yhteiskunnassa, mutta Tervon kuvaama Suomi antaa sekä argumentteja tueksi, että vastaan:

Helena voisi ostaa verkkosukkaa, alushepenettä ja minihametta. Armonlahti arvaili ettei Helenalla kuitenkaan valmiiksi ollut niitä, koska hän oli tasa-arvoinen suomalainen nainen: farkkua, säkkipaitaa, lattakenkää, pahesuklaata, kevytsavuketta, marinaa. (L,43)

Armonlahdelta otettu sitaatti ilmaisee hyvin Suomessa vallitsevan kauneushanteen, joka korostaa miesten ja naisten tasa- arvoisuutta ainakin näin nopeasti katsottuna. On todellakin totta, että suomalainen nainen mieluummin pukeutuu housupukuun kuin hameeseen ja terveyskenkiin kuin sääriä hiveleviin korkokenkiin, mutta polttaa silti kevytsavukkeita ja luultavasti yrittää laihduttaa mitä merkillisimmillä laihdutuskuureilla läpi elämänsä sopiakseen yhteiskuntamme asettamiin mittoihin. Tamara kertoo huomionsa suomalaisista naisista:

- - kristittyjen naisten nukkuvan hotellihuoneessaan kymmeneen. Sen jälkeen vieras väkeväharteinen mies hieroo heitä eikä heillä ole muuta vaatetta kuin pyyhe pyllyn päällä. Heitä ei ole kihlattu kehdossa. (L,92)

---

³Mikko Lehtonen, Olli Löytty, Petri Ruuska (s51)

Sitaatissa nousee esille hyvin kaksi Tervolle ominaista kielen keinoa. Hän toistaa useasti itseään ja käyttää karskia puhekieltä kuvaillessaan suomalaista yhteiskuntaa ja meidän luonteenpiirteitämme. Sisällöltään sitaatti luo kuvan suomalaisista naisista ja heidän elämästään. Suomalaiset naiset nauttivat monessa mielessä etuoikeutettua elämää ja yhteiskuntamme tapoihin ei kuulu järjestetyt avioliitot ja harvat suomalaisnaiset säästävät itseään avioliittoon meidän enemmänkin tapakristillisessä maassamme. Suomalaiset naiset ovat niin hyvässä kuin pahassa nähty miesten kanssa tasa- arvoisessa asemassa jo vuosia, mutta romaanissa *Layla* suomalaiset naiset saavat myös hieman halvan leiman kontolleen:

Volkan kertoi tuntevansa suomalaiset naiset: sidukkaa, suklaata ja pornoa. Ne eivät sulje silmiään miehen maatessa heitä. (L,286)

Tamaran kommentissa on jopa alarekisterimäisiä piirteitä, mutta yleistämättä liikaa monet suomalaisnaiset eivät siltikään todellisuudessa tunne olevansa tasa-arvoisia miesten kanssa.

Nykypäivän Suomessa, jossa naisilla ja miehillä pitäisi olla samat oikeudet on huvittavaa huomata, että vaikka naisilla on yhtäläiset oikeudet seksuaaliseen kanssakäymiseen ja yhdenillan juttuihin puhumattakaan esiaviollisesta seksistä on naiset helpompi leimata huoriksi ja prostituoiduiksi kuin miehiä, joiden samankaltaista käytöstä kutsutaan nimellä 'pelimies'. Suomalainen tasa- arvo päättyy juuri tällaisiin seikkoihin, eikä meidänkään yhteiskuntamme luultavasti koskaan tule pääsemään irti juuri näistä alkukantaisista ajatuksista, jossa mies ja nainen ovat lopulta aina eritasoisia. Suomalainen nainen voi juoda siideriä, katsoa pornoa, syödä suklaata, nauttia seksistä, mutta ei koskaan pääse irti naiseuden tuomasta kuormasta, joka lopulta aina päättyy eriviivalle miesten kanssa.

2.3 Vanhempien kunnioitus Tervon suomalaisessa yhteiskunnassa

Armonlahden poika Otto onkin hyvä esimerkki suomalaisesta nuoresta avioero lapsesta ja Tervon tavasta tuoda esille suomalaista yhteiskuntaa usealla tasolla. Otto kantaa kaunaa isälleen perheensä hajottamisesta ja rupeaa kiristämään omalta isältään rahaa, joka on ennen kuulumatonta kulttuureissa, joissa vanhempia arvostetaan kehdosta hautaan. Suomalaisessa yhteiskunnassa näkee monia tapauksia, jossa vanhemmat jätetään makaamaan vaippoihin mitä ankeimmissa hoitokodeissa. Suomalaiseen kulttuuriin, kun ei kuulu vanhempien hoitaminen kotona, eikä useimmiten edes viikoittainen vierailu. Tervo antaa tästä kaksi hyvää esimerkkiä

romaanissaan jossa sekä Helena, että Armonlahti kohtelevat vanhempiaan suomalaisen tapaan tutun kylmästi.

Halaisiko hän isää? Halusiko isä sitä? Halusiko hän sitä? (L,203)

Helena vastentahtoisesti vierailee kuolemaisillaan olevan isänsä luona ja sitaatti antaakin hyvän kuvan, siitä miten suomalaisten on vaikea osoittaa tunteitaan ja ettei yhteiskuntamme pidä kuolemaisillaan olevan isän halaamista normina. Helena kamppailee sekä itsensä, että isänsä välillä – halatako vai eikö. Suomalaisen yhteiskunnan yksi merkittävimmistä osista on juuri lasten ja vanhempien välit. On todennäköisempää nähdä juuri Helenan kaltainen ihminen, joka ei tiedä voiko hän halata tai näyttää kiintymystään omalle isälleen tai äidilleen, kun ihminen, joka avoimesti näyttää tunteensa vanhemmilleen vaikealla hetkellä. Armonlahti kaikista yrityksistä huolimatta panttasi vanhempiensa kodin lainojensa vastineeksi ja lopulta hänen äitinsäkin lopetti häneen uskomisen ja näki vain naisia parittaneen ja vanhempansa kodittomaksi saaneen miehen. Helena-sitaatti kuvastaa myös romaanissa useasti kerronnan keinona käytettyä rakenteellista toistoa ja kolmen kysymyslauseen rinnastusta, joiden teho perustuu äärimmäisen tiiviiseen muotoon ja saman asian toistoon kerron kautta.

2.4 Tervon henkilöhahmojen tavallinen tausta

Tervo on lisännyt romaaniinsa muutamia käsitteitä, jotka kertovat paljon suomalaisesta hyvinvointiyhteiskunnasta, yksi näistä on naisten parittaja Armonlahti, johon useasti viitataan kauppatieteiden maisterina. Sitaatissa suomalainen poliisi esittää herättävän kysymyksen alaikäisen parittamisesta kiinni jääneelle Armonlahdelle:

Hän kysyi Armonlahdelta mikä yhdisti Hitleriä, Stalinia, Pol Potia ja Saddam Husseinia. He olivat kaikki kauppatieteiden maistereita - - (L,312)

Sitaatti ilmentää hyvin suomalaista yhteiskuntaa ja miten monet nykypäivän aikuisista ovat jonkun alan maistereista ja ettei koulutustaso valitettavasti tarkoita juuri mitään, kun etsitään rikollisia tai elämässä sivuraiteille joutuneita ihmisiä. Tervon romaanissa alkoholisti ja prostituoitu Helena paljastuu teekkariksi ja maahanmuutto ministerin surmanneeseen Jaussiin viitataan useaan otteeseen filosofian ylioppilaana. On tärkeä huomata, ettei kumpikaan Helenasta tai Jaussista itse

asiassa ole valmistunut, sillä teekkari tai filosofian ylioppilaan tittelit eivät kuulu jo valmistuneelle henkilölle. Tervo tuo näin lisää symbolista merkitystä romaanin nimistöön, joka viittaa suorasti henkilöahmojen luonteenlaatuun ja elämässä epäonnistumiseen. Tervon romaanin Suomessa yhteiskunnan vahvat paineet menestyä ja pärjätä niin rahallisesti kuin perhe- elämässäkin voivat viedä normit täyttävän ihmisen lain tuolle puolen. Näin kävi myös kauppatieteiden maisteri Armonlahdelle, joka yritti ylläpitää onnellisen ja menestyneen suomalaisen kulissia yllä yhteiskuntamme niin vaatiessa ja päätyi parittamaan alaikäistä laitonta siirtolaista. Armonlahden taustalta löytyi avioero ja lapsi, epäileväinen isä ja rakastava äiti, joka viimeiseen asti haluaa ajatella pojastaan vain hyvää, kuvio, joka ei ole kaukana monen todellisen suomalaisen elämäntilanteesta.

3 SUOMALAISUUDEN SYMBOLIT JA STEREOTYYPPISET PIIRTEET ROMAANISSA LAYLA

3.1 Tervon luontosymboliikka

Jari Tervon romaanissa viitataan monesti suomalaiseen puhtauteen ja viattomuuteen adjektiivien ja symbolisten merkitysten kautta. Teoksessa viitataan useasti suomalaiseen luontoon ja sen yhteyteen suomalaiseen kulttuurin ja yhteiskunnan välillä, mutta kerronta silti sijoittuu miljöönä ydin Helsingin urbaaniseen ympäristöön, joka luo romaanille sen Tervomaisen kontrastin taidokkaasti. Ja yhdeksi merkittävimiksi keinoiksi nousevat kirjailijan toistuvat viittaukset valkoisiin liljoihin, kuten:

Suomalaiset elivät maassaan vahvoina ja viattomina kuin valkoiset liljat (L,62).

Tämä vertaus antaa kuvan vahvoista viattomista suomalaisista, sillä liljat tunnetusti kuvastavat puhtautta, viattomuutta, suloisuutta, jumalallisuutta ja rauhaa⁴ ja valkoinen väri on tunnetusti viattomuuden ja puhtauden väri. Tällaiset seikat vahvistavat lukijan alkuperäistä näkemystä suomalaisesta yhteiskunnasta täynnä puhdasta lunta ja puhtaita sieluja.

---

⁴ <http://www.teleflora.com/about-flowers/lily.asp>

Alkoi äkkiä sataa lunta, suuria hiutaleita, kuin madonnanliljojen terälehtiä, ja liikenteen melu kaikkosi. Lumi päällysti ja valaisi jäähtyneen auringon lailla kaikki paikat ja ymmärsin, miksi tätä maata kutsutaan valkoisten liljojen maaksi. (L,216)

Lumi, joka yleisesti maailmalla tunnetaan valkoisesta kauneudestaan, liitetään edellisessä sitaatissa aurinkoon ja valoon, jotka vahvistavat kuvaa valovoimaisesta yhteiskunnasta. Sitaatti yhdistää lumen ja valkoiset liljat, jotka nousevat lumen peittämän maan vertauskuvaksi puhtauden ja viattomuuden rinnalle. Ei pidä myöskään unohtaa madonnanliljojen kristillistä konnotaatiota ja yhteyttä neitseellisyyteen ja puhtauteen. Romaanin alkuosassa suomalainen yhteiskunta kuvataan kauniina ja viattomana kokonaisuutena ja maanpäällisenä pelastuksena. Ja vaikka valkoiset liljat ja lumi nopeasti tutkien antavat valoisan ja neitseellisen kuvan suomalaisuudesta ovat realiteetit toiset, sillä valkoiset liljat ovat Suomessa saaneet surukukan aseman ja tunnetaan useasti juuri hautajaiskukkasina yhdistäen puhtauden kuolemaan ja suruun. Ja vaikka lumi yleisesti tunnetaan valkoisesta puhtaudesta tietää jokainen suomalainen tai Suomessa talvella vierailut, ettei totuus voisi olla kauempana, sillä maahan satanut lumi saakin nopeasti harmaan tai jopa mustan värityksen suomalaisen liikenteen ja suomalaisten ihmisten johdosta. Seuraava sitaatti antaa kattavan kuvan suomalaisesta yhteiskunnasta suomalaisesta näkökulmasta loskaisen talven keskellä.

Suomalaisuutta Armonlahti keksi vain ikkunan takaa. Pakkaset jatkuivat, löhölomat oli myyty loppuun huhtikuulle saakka. Yleisönoastoissa, nettikeskusteluissa ja radio_karjuille tarkoitetuissa ohjelmissa kaivattiin äskeisiä leutoja talvia. Syyllisiä etsittiin, vaikka loskatalvisin samat valittajat ikävöivät ennenvanhaisia lumitalvia ja kansanluonnetta jalostavia pakkasia.(L,98-99)

Suomalaisuutta kuvataan useasti luonnon välityksellä, varmasti koska luonto ja suomalaisuus ovat kulkeneet käsi kädessä aikojen alusta asti, mutta liiallinen luonnon kuvaus jättää suomalaisuuden oikeat elementit helposti varjoonsa, tai kuten Topelius sen sanoi ” luonto ikään kuin peittää näkyvistä kansan, pimentoon.”⁵ Ei pidäkään yleistää suomalaista yhteiskuntaa meidän luontoomme, vaikka se suuren osan lohkaiseekin. Luonnon tärkeydestä suomalaisuuteen viitattaessa kertoo hyvin meidän joukkomme kansallisia luontosymboleja, kuten kansalliseläin, kansallislintu, kansalliskala, kansalliskukka tai kansalliskivi listan jatkuessa, ei pidä myöskään

---

⁵Mikko Lehtonen, Olli Löytty, Petri Ruuska (s35)

unohtaa suomalaisten eurojen kääntöpuolta, joista merkkihenkilöiden tai rakennusten sijaan löytyy luontomaisemia kuten hillankukkia, lentäviä joutsenia ja vaakunaleijona⁶. Jari Tervon romaanissa *Layla* luonto ja kulttuuri niittautuvat yhteen, mutta korostamalla suomalaisen yhteiskunnan viattomuutta luonnonvälityksellä on tuotu esille myös sen pimeää puolta. Näin ollen suomalainen yhteiskunta sai synkkiä piirteitä heti kättelyssä ja kirjailija luo kuvan ensi näkemältä puhtaasta, rauhallisesta ja viattomasta unelmayhteiskunnasta, jonka pinnan alta löytyy aivan yhtä paljon ongelmia ja vääryyksiä, kuin kaikista muistakin maista, ellei enemmän.

3.2 Romaanin suomalaiset kansallisikonit

Tervo tuo esille suomalaisuutta myös perin vahvalla miellelyhtymällä Kenraalin mainittua suomalaisuuden esikuvanakin pidetyn J. V. Snellmanin, joka myös osaltansa halusi kohottaa Suomen kansallista tietoisuutta ja kulttuuria⁷ Kenraalin tapaan.

Snellmanin päivänä Suomessa koko maa pysähtyy kymmeneksi minuutiksi kunnioittamaan suurmiehen muistoa. Työt keskeytetään, radio hiljenee, televisio pimenee, kaupankäynti lakkaa, autot sammutetaan vaikka keskelle risteystä, kun Snellmanin hetki lyö. (L,63-64)

Klassista Tervoa edustava sitaatti tuo esille hänen huumorinsa ja teoksen piikittelevän tavan tuoda esille suomalaisuuden ja suomalaisen yhteiskunnan pinnallisuutta. Sitaatti nostaa esille Tervon suosiman listauksen, joka vahvistaa sanoman kulkua lukijalle ja on oiva tehokeino Tervon romaanissa. Kenraalin varsin ylevä ajatus suomalaisten tavasta viettää Snellmaniin päivää on kaukana Laylan ja muiden romaanin henkilöahmojen realiteeteista Suomessa.

Tervon valitsema nimistö tukee myös hänen välittämäänsä viestiä ja luo kontrastia traditionaalisenä nähdyn Suomen ja modernin urbaanin Suomen välillä. Helenan pojan nimeksi on valittu perisuomalainen nimi Ilmari, joka on jokaiselle tuttu sankari Kalevalasta. Nimi viittaakin rauhalliseen, vakavaan ja rehelliseen ihmiseen⁸, joka sopii hyvin teoksen Ilmarille, joka toimii äitinsä Helenan omantunnonäänänenä ja toivon kohteena rehellisillä huomautuksillaan ja rauhaisalla olemuksellaan.

---

⁶Mikko Lehtonen, Olli Löytty, Petri Ruuska (s57)

⁷[http://fi.wikipedia.org/wiki/J. V. Snellman](http://fi.wikipedia.org/wiki/J._V._Snellman)

⁸<http://fi.wikipedia.org/wiki/Ilmari>

3.3 Suomen kieli osana romaanin Suomi- kuvaa

Suomalaiset tunnetaan vähäpuheisena kansana, joka ei naura tai itke, eikä Tervo lähde murtamaan myyttiä romaanissaan, sillä suomalaisten yleisemmäksi piirteeksi nousee tunteeton eleettömyys. Tätä arkkityyppiä tuodaan esille useasti läpi romaanin, kuten Laylan isän seuraavassa kommentissa.

Finlandiyan kieli ei muistuttanut mitään muuta puhuttua kieltä. Se kuulosti salakieleltä. Paikalliset puhuivat sitä vähän ja puhuessa katsottiin muualle: puita, jokea, taivasta, katuja tai sisäänpäin, yksityisiä jäätiköitä. Finlandiyalaiset käyttivät käsiään vain esineitten siirtelyyn. (L,253)

Sitaatista nousee loistavasti esille suomalaiselle yhteiskunnalle yleinen piirre: Emme pysty katsomaan ihmisiä silmiin ja henkilökohtaisen tilamme malli on maailman laajimpia. Sitaatti edustaa myös romaanille tyypillistä kärjistystä ja asioiden liioittelua, vaikkakin lausahduksen ”Hiljaisuus on kultaa ” kuulee sanottavan lapsille varhaisesta iästä lähtien, eikä suomalaisten ole helppo murtaa tuota iskostunutta kuvaa hiljaisesta yhdessäolosta, joka tosiasiaassa kertoo vain hyvistä ja helpoista yhtenäisistä väleistä. Meidän käsityksiimme hyvästä käytöksestä kuuluu sekin, kuinka lähelle menemme tuntematonta, tuttua tai ystävää, missä määrin koskettelemme kanssaihmistä tai katsomme häntä silmiin.

He ilmehtivät yhtä paljon kuin heidän lumensa (L,253.)

Vertauksen voisi yksinkertaisesti antaa teeman mukaisesti kuvan eleettömästä kansasta ja yhteiskunnasta, mutta suomalaisesta näkökulmasta katsottuna lumella on monta muotoa. Suomalainen tunnistaa puuterilumen, loskan, pakkaslumen ja juuri maahan sataneen lumen puhumattakaan ensilumesta. Suomalainen onkin siis monipuolinen ja ilmeikäs, mutta vain omalla meidän yhteiskunnallemme perinteisellä hillityllä tavalla. Tervo tuokin tässä hienosti esille

suomalaisen yhteiskunnan monimuotoisuutta ja pinnan alla kyteviä ongelmia, jotka eivät ensi näkemältä ole niin ilmeisiä. Suomalaisten ihmeellisyydestä ja yhteiskuntamme värikkäistä taustoista kertoo myös kielelme monimuotoiset seikat, kuten Laylan seuraava kommentti.

Finlandiyassa kaikella on kaksi nimeä, pitkä ja lyhyt, vaikea ja helppo, kuten maahanmuuttaja ja mamu, toimeentulotukiluokka ja sossu, Koskenkorva ja Kossu. (L,233)

Sitaatti kertookin hyvin miten jokaisella suomalaisella on kaksi puolta, pitkä ja lyhyt tarina, helppo ja vaikea saman ulottuessa myös suomalaiseen yhteiskuntaan ja sen eri osa- alueisiin. Tervo käyttää taidokkaasti lukijalle nousevia likaisia ja surullisia konnotaatioita apunaan listatessaan näitä jopa negatiivissävytteisiä sanoja suomenkielessä.

Tervon antama Suomi- kuva ei lopu vain hiljaiseen kansaa vaan hän lisää yhtälöön myös kylmyyttä hehkuvan Jumalan hylkäämän maan, joka on jo niin syrjäisellä seudulla, että *tästä alkaisi koskaan sulamaton, napaseudulle asti karmeneva tundra*. Suomen aurinko on yhtä kylmä kuin ihmisensäkin ja Suomen synkeä, pitkä ja pimeä talvi kuvastavaa myös siellä asuvia ihmisiä ja yhteiskuntamme toimintatapoja.

Finlandiyan aurinko on kylmä tähti (L,287).

Vaikka aurinko useasti nähdäänkin lämpimänä ja aurinkoisena elementtinä on aurinko Tervon Suomessa vain kylmä tähti, joka ei lämmitä tai iloitse. Mutta tämä toteava metafora suoraan Tamaran suusta on kuitenkin viittaus suomalaisen yhteiskunnan kylmyyteen ja raadollisuuteen, kun heille luvattu turvapaikka osoittautuikin aivan yhtä pahaksi ja julmaksi paikaksi kuin heidän pakenemansa todellisuus kotimaassaan.

3.4 Suomalainen kansantauti alkoholismi Tervon kuvauksessa

Tervon romaanissa entinen alkoholisti Helena hakee työtä prostituoituna saadakseen poikansa Ilmarin huoltajuuden takaisin itselleen. Helena nousee romaanin alkoholistisuomalaiseksi, joka valitettavasti kertoo paljon suomalaisten viinapäästä ja suomalaisen yhteiskunnan suhtautumisesta alkoholiin. Suomalainen viinapää on myytti, jolla valitettavasti on

todellisuusperäinen lähde⁹. Kenraalin seuraava kommentti on taas Tervolle ilmeistä, jopa humoristisen satiirista tyyliä, joka kulminoituu hienosti seuraavaan sitaattiin.

Suomessa ei käytetä alkoholijuomia. Vuonna 1907 kiellettiin lailla kaikenlaisten juovuttavien juomien myyminen. Venäjän hallitus yritti soluttaa vodkaa kansalle valtion kanttiinien' kautta, mutta ne piti sulkea, koska suomalaiset boikotoivat niitä eivätkä astuneet jalallakaan niihin.(L,64-65)

Tervo tuo esille suomalaisuutta juuri tällaisten kontrastien kautta. Helena edustaa suomalaista todellisuutta Kenraalin toimiessa hienosti humoristisen naivina kuvana Suomesta. Kuten romaanissa kerrotaan, Suomessa tosiaan otettiin käyttöön kieltolaki, joka kielsi kaiken alkoholin käytön ilman lääkinällisiä perusteluita. Kieltolaki johti lopulta väkevänviinan salakuljetuksiin, pimeisiin markkinoihin ja kasvaviin terveydellisiin haittoihin. Kieltolaki onkin omalta osaltaan varmasti johtanut suomalaisten vääristyneeseen alkoholinkäyttöön¹⁰, jota kuvataan myös Tervon romaanissa. Valitettavasti suomalaisessa yhteiskunnassa ei alkoholismi ole vain miesten sairaus, vaan rajoja rikkova kansantauti, joka ei katso sukupuolta tai ikää. Tervo ei niinkään ole rajoja rikkova ~~hän~~ kuvauksellaan toipuvasta alkoholisti prostituoidusta Helenasta, vaikka antaakin hyvän esimerkin suomalaisesta alkoholismista ja sen raadollisuudesta meidän yhteiskunnassamme. Suomalaisten juomatavat eivät valitettavasti ole eurooppalaistuneet vuosien saatossa. Suomessa kylään mennään kukkien sijaan viinin kanssa, saunaolut on arkipäivää ja kahvit terästetään konjakilla tai viskillä puhumattakaan kesäjuhlien booleista, kuohuviineistä ja lonkeroista¹¹.

Seuraavassa sitaatissa Armonlahti kuvaa suomalaisia prostituoituja, jotka kulminoituvat myös alkoholismiin ja huumeisiin. Sitaatti edustaa myös hyvin Tervolle ominaista humoristisuutta, sillä sitaatissa on vahvasti esillä humoristinen rinnastus.

Juopot ja/ tai narkomaanit olivat oma ryhmänsä, merkkivaatteisiin tai laukkuihin ja kenkiin koukuttuneet pissikset toinen. Niitä piti saada hommalla millä hyvänsä.(L,78)

---

⁹ Laura Kolbe (s126)

¹⁰<http://fi.wikipedia.org/wiki/Kieltolaki>

¹¹ Laura Kolbe (s128)

Helena kuvastaa ironisen hyvin juuri kuvattua ihmistä, joka alkoholismista menetti elämänsä suunnan ja lopulta myös lapsensa huoltajuuden kaikkien kauhistukseksi, sillä Suomessa huoltajuutta harvoin äidiltä riistetään. Helena joutuukin suomalaisen hyvinvointivaltion jalkoihin, joka kyllä tunnetaan monista avustuksistaan, mutta on vähemmän tunnettu lukemattomista alkoholisteistaan, narkomaaneista ja *pissiksistään*, jotka huoraavat itsensä merkkilaukun omistajaksi. Näin ollen Helena päätyikin huoraksi Kruununhakaan unelmanaan äitiys ja parempi elämä, mutta valitettavasti päätyi takaisin *brenkku- Helenaksi*, nimi jolla myös hänen poikansa Ilmari häntä kutsui.

3.5 Kela- taivaan ja rasismien yhteys Tervon romaanissa

Suomalaiset sosiaaliavustukset ovat saaneet jo legendaarisen maineen ulkomailla asti. Tervo tuo romaanissaan erinomaisesti esille niiden valtavaa laajuutta, mutta myös salattua puolta, joka avautuu vasta katsoessa suomalaista yhteiskuntaa pintaa syvemmälle. Suomalaisen yhteiskunnan stereotypistä puolta edustava Kenraali pääsee taas ääneen seuraavassa sitaatissa.

*Finlandiyassa jokainen ulkomaalainen saa valtiolta rahaa niin paljon kuin tarvitsee –
(L,64)*

Sitaatti kuvastaa hyvin ulkomaalaisten ruusuista ajatusmaailma suomalaisten tukiverkostosta, joka kieltämättä on laaja- alainen, mutta aiheutti myös ongelmia Tervon romaanin suomalaisessa maailmassa, jossa rasismi on yhä nousevampi käsite suomalaisten keskuudessa. Teoreettisesta tasa- arvoisuudesta huolimatta ei Suomi välttämättä tarjoakaan ulkomaalaisille samoja oikeuksia kuin omille kansalaisilleen¹². Loistavana esimerkkinä toimii romaanin nuorimpaan sukupolveen kuuluva Jaussi, joka on kirjan suomalaista rasismia kuvaava voima, jolle kuuluu myös seuraava sitaatti.

- - Tietysti kehitysmaita on autettava, tietysti rodut ja sukupuolet ovat tasa- arvoisia, tietysti pitää kierrättää, tietysti tuloerot eivät saa kasvaa. (L,224)

Sitaatissa on esillä Tervon suosima toisto ja listaus kielen keinoina unohtamatta romaanissa useaan otteeseen ilmestyvää ironista kerronnan tyyliä. Sisällöllisesti sitaatti tuo hyvin esille suomalaisen yhteiskunnan peruspilareita, jotka lähtevät sosiaalidemokraattisesta näkökulmasta ja

---

¹²Husein Muhammed (s72)

tasa- arvosta miesten, naisten, kaikkien rotujen ja yhteiskuntaluokkien edustajien välillä. Kuohuntaa aiheuttaakin juuri loputtomalta vaikuttava muiden auttaminen ja rajan vetäminen avustettavien välille. Vaikka ulkomaalainen Suomesta jonkunlaisen sosiaaliturvan saisikin, joutuu hän kärsimään rasismista ja ennakkoluuloista sisäänpäin kääntyneessä Suomessa. Suomalaisuus on suureksi osaksi muottiin sopeutumista ja ihmisten ahtamista niin sanottuun normaaliin kaavaan. Suomessa korostetaan erojen sijaan yhtenäisyyksiä ja tavallisuutta. Suomalaisten kuuluu esiintyä tavallisina kaduntallaajina, ettei kukaan vain suutu tai ole kateellinen – meidän kuuluukin olla vain suuri joukko samanlaisen tavallisia ihmisiä¹³.

Tervon Suomessa, jossa *taivasta kutsutaan Kelaksi* ja rukoukset lähtevät avustushakemuksina Kelan tädeille on riipaisevaa luettavaa, sillä Tervon romaanin suomalainen yhteiskunta vahvistaa pinnallisia piirteitään ja avartaa ulkomaalaisten näkemyksiä suomalaisen hyvinvointivaltion perustuksista. Tamaran kommentti tuo esille, miten ulkomaalaiset voivat nähdä Suomen Kelan luvattuna maana.

- - Hän halusi Suomen passin, henkilöllisyystodistuksen ja sosiaaliturvatunnuksen. Gökdeniz oli kertonut sosiaaliturvatunnuksen olevan kaikkien finlandiylaisten salainen tunnussana. (L,247)

Suomalaisten itsestään selvyytensä pitävä sosiaaliturvatunnus nouseekin Tamaran oljenkorreksi vapauteen. Sosiaaliturvatunnus on tie vapauteen ja elämään, jonka hän on aina halunnut ja elämään, joka Laylalle luvattiin tämän lähtiessä Turkista kohti valkoisten liljojen luvattua maata, mutta petti nuo toiveet pahanpäiväisesti. Ilman sosiaaliturvatunnusta ei tipu myöskään avustuksia. Sosiaaliturvatunnus on suomalaisten lippu parempaan elämään.

Monet suomalaiset yhtyvät filosofian maisteri Jaussin rasistiseen mielipiteeseen suomalaisesta yhteiskunnasta ja sen maahanmuuttopolitiikan suunnasta, joka johti hänen väkivaltaiseen tekoonsa, hänen tappaessa Suomen maahanmuutto ministerin.

Nyt islamilaiset rynnivät miljoonin laumoin Eurooppaan eivätkä he vanhan mantereen heikkouden vuoksi tarvinneet miekkaa. Anova katse riitti. Ensimmäisen kerran maailmanhistoriassa valloittajille avataan portit ja heille annetaan rahaa käteen ja ruokaa mahaan. (L,139)

---

¹³Mikko Lehtonen, Olli Löytty, Petri Ruuska (s54)

Valitettavasti Jaussin päätös surmata ministeri terroristimaisella tavalla ei ole vain fiktiota nykypäivän Suomessa vaan kirjailijan terävä piikki suomalaista yhteiskuntaa kohtaan, jossa koulusurmat, kauppakeskusammukset ja henkirikokset ovat alkaneet muodostua arkipäiväiseksi ilmiöksi. Kirjailijan viestiä vie perille sitaatin kärjistetty kuva Suomen maahanmuuttopolitiikasta ja viittauksilla historiaan. Pitkiä lauserakenteita suosiva Tervo luo oivan kontrastin lisäämällä väliin lyhyen ja ytimekkään lauseen, joka vahvistaa kerrontaa ja luo sille sen omintakeisen ivallisen sävyn.

Filosofian maisteri Jaussin ajatukset ja mielipiteet unohtamatta hänen omintakeisia manifesteja suomalaisen yhteiskunnan laskusta ovat aavemaisen lähellä Norjan joukkosurman toteuttaneen Anders Behring Breivikin uutisoituja mielipiteitä. Helenan seuraava sitaatti tuo hyvin esille suomalaisten naivia ajatusmaailmaa nyky-yhteiskunnastamme.

- - ammuttu maahanmuuttoministeri, neljäkymmentäviisivuotias kahden lapsen äiti. Miten se on mahdollista, Suomessa. (L,289)

Suomalaisten on helppo tuudittautua turvalliseen ja rauhalliseen stereotypiaan, joka vieläkin tekee Suomesta kansainvälisen, mutta turvallisen paikan asua, eikä ota huomioon yksinkertaista tilastotietoa esimerkiksi itsemurha tilastoistamme tai puhumattakaan lisääntyvistä perhesurmista.

3.6 Suomalaisten perheenisien kunniamurhat

Jari Tervon romaanissa *Layla* kirjan päähenkilö Layla pakenee perhettään kunniasurman pelossa Suomeen ja ensi näkemältä ei suomalaisella yhteiskunnalla ole mitään tekemistä kunniasurmien tai perhesurmien saralla, mutta Tervo saa lukijansa avartamaan katsettaan Laylan veljen kommentilla suomalaisesta yhteiskunnasta.

Finlandiyassa entiset miehet ja entiset poikaystävät tappoivat naisiaan aivan samoista syistä kuin kurdit tai turkkilaiset tai syyrialaiset miehet, mutta Finlandiyan miesten murhia ei kutsuttu kunniamurhiksi. Silti he murhasivat oletetun kunnian vuoksi. Heidän uskontonsa oli humala. He vetäytyivät oikeudessa sen suojiin. Mitään he eivät muistaneet. (L,343)

Seuraamalla ajankohtaisia uutisia voi jokainen suomalainen yhtyä kirjan kuvaukseen suomalaisesta yhteiskunnasta ja aikakautemme kunniasurmista. Suomalaiset ovatkin todistaneet useita perhetragedioita viimeisen vuoden sisällä, jossa useimmiten perheenisän uutisoidaan tappaneen vaimonsa ja lapsensa. Helsingin Sanomat kirjoittikin, että perhesurmat kertovat usein häpeästä, perheen ja miehisen kunnian menetyksestä¹⁴ kuin romaanin sitaatista käy loistavasti esille, jolloin ratkaisua etsitään väkivaltaisain teoin. Jo kliseeksi kansainvälisellä tasolla noussut suomalainen viinapää on tässäkin sitaatissa vahvasti esillä, joka korostaa viestin vahvuutta.

4 LOPUKSI

Tervo käsittelee romaanissaan *Layla* monta suomalaisuudelle ominaista piirrettä alkoholista, hiljaisuudesta, koulutustasosta, meidän luontoomme, joka niin usein nähdään synonyymina suomalaisuudelle. Mutta hän lisää tarinaan suomalaisuuden heikoimmat puolet: lisääntyvän prostituution, avioerot ja väkivallan, joka ei ota loppuakseen. Hän jättää kuvan rappioituneesta talven ihmemaasta, jonka rikkoo kuvan stereotyyppisestä Suomesta, jossa ihmiset ovat pysyneet samanlaisina rehellisinä metsän mörököilleinä teknologian silti kukoistaessa ja valtion yrittäessä kansainvälistyä muiden joukossa. Suomalainen rehdin reilun puhtaan sielun asetelma antaakin tilaa suomalaisille kansan salaisuuksille, jotka Tervo tuo esille suoralla ja ivallisella kerronnalla nyky-yhteiskuntamme tilanteesta. Tervo käyttääkin taidokkaasti adjektiiveja ja symboleita, mutta hänen arkinen huumori ja sarkastinen kerrontatyyli nousevat vahvoiksi keinoiksi läpi romaanin. Tervon kerronnan keinoista vahvimaksi nousee hänen tapansa korostaa tiettyjä elementtejä ja teemoja läpi teoksen monen eri henkilöihahmon ja asiayhteyden kautta. Nykysuomalaiset ovatkin kaukana luonnon puhtaudesta ja rauhasta. Nykypäivän suomalainen kansallismaisema onkin betoniviidakkoa ja kaupungin lähiöitä. On ihmeellistä nähdä, millaista kulttuurisidonnaista materiaalia tulevaisuuden kirjailijat löytävät noista suomalaisista tarinoista ja auringonlaskuista. Luultavasti valkoiset liljat korvataan voikukilla ja siniset järvet kuralammikoilla – elementtejä, jotka jo nyt ovat paljon tunnetuimpia suomalaisille lähiönuorille, jotka elävät kaukana noista maaseudun viljavista pelloista ja lentävistä joutsen- parvista.

---

¹⁴ HS Digilehti 17.4.2013 *Koko perheen ja itsensä surmaaminen johtaa juurensa häpeästä*

Lähdeluettelo

Ensisijainen lähde

L= Tervo, Jari (2011) *Layla*. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö

Toissijaiset lähteet

Painetut lähteet

Husein Muhammed (2011) *Yhtä erilaiset Islam ja suomalainen kulttuuri*. Latvia: Inprint

Kolbe Laura (2010) *Ihanuuksien ihmemaan suomalaisen itseymmärryksen jäljillä*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Kotimaa/kirjapaja

Lehtonen Mikko, Löytty Olli, Petri Ruuska (2004) *Suomi toisin sanoen*. Tampere: Vastapaino, tekijät

Elektroniset lähteet

Helsingin Sanomat Digilehti 17.4.2012: *Koko perheen ja itsensä surmaaminen juontaa juurensa häpeästä*

<http://www.hs.fi/digilehti/#arkisto/Koko+perheen+ja+itsensa+surmaaminen+juontaa+juurensa+häpeästä/aaHS20120417SI1MP01ni0?src=leikekirja> Luettu 23.06.12

teleflora.com

<http://www.teleflora.com/about-flowers/lily.asp> Luettu 27.6.12

wikipedia.fi: Jari Tervo, Kieltolaki, Ilmari ja J.V Snellman

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Kieltolaki> Luettu 27.6.12 Luettu 4.10.2012

[http://fi.wikipedia.org/wiki/J. V. Snellman](http://fi.wikipedia.org/wiki/J._V._Snellman) Luettu 4.10.2012

<http://fi.wikipedia.org/wiki/Ilmari> Luettu 4.10.2012

wsoy.fi: Jari Tervo

<http://www.wsoy.fi/kirjailijat/-/author/name/TervoJari> Luettu 16.06.2012